

TRŽIŠKI RAZGLEDI

Leto III (1996) št. 4 (22)

APRIL 1996

Cena 40.- SIT

U V O D N I K

ZGODOVINSKI OBISK

Letos bomo v mesecu maju doživeli izjemen dogodek. Slovenijo bo obiskal papež Janez Pavel II, vodja skoraj milijarde duš katoličanov, znan tudi kot Karol Woytila, po rodu Poljak.

Razpad komunističnega sistema je tudi na Balkanu in na tleh bivše Jugoslavije povzročil nemir, razkroj in s tem rojstvo nečesa novega. Sad tega je slovenska država, sen mnogih naših rodov, ki do leta 1991 kar niso mogli ali znali najti poti do uresničitve tega. Papež Janez Pavel II. je tenkočutno prisluhnil novim razmeram, spoznal muke sicer smrti določenemu našemu narodu in nas pri tem med prvimi podprl. Tudi kasneje je bedel nad našo državo, da nas ne bi zajel vojni vihar. Resneje in huje pa se je to primerilo in zapletlo v središču Balkana. Najhuje je v Bosni in tudi tu se je papež na vso moč trudil za mir.

Da smo doživeli čas osamosvojitve in papeževanje Janeza Pavla II. je izreden primer za vsakogar izmed nas. Državnost ali pa vsaj kulturno svobodo je našemu narodu želel tudi naš veliki škof Slomšek. Brez ozkega nacionalizma in neprimerne revolucionarne poti, vendar s potrebnim potrpljenjem in v okviru verskega nauka, je začrtal pot, ki je bila edino prava in je kot taka porodila slovensko državo skoraj brez človeških žrtev.

Takšna zavzetost za samostojno državo in ohranitev jezika mogoče komu ni všeč. Čutijo se izrazi nasprotovanja tako zaradi prisotnosti papeža med nami kot tudi slovenski državi. Zavestno čuteči Slovenci in katoličani imamo in moramo čutiti dolžnost, da če že pride prvi mož cerkve na obisk, da mu gremo z veseljem in oddolžitvijo naproti. Le tako bomo začutili v sebi še nadaljno moč, da bomo s tem javno izrazili željo po našem nadaljnem narodnem, kulturnem in verskem obstoju.

Naša državljanska dolžnost je, da se mu s svojo prisotnostjo v Ljubljani, Mariboru ali v Postojni, zahvalimo tudi za to, da nas je kot državo priznal kot prvi.

FRANC PRIMOŽIČ

TRŽIŠKI PRORAČUN SPREJET

Na 4. izredni seji občinskega sveta, 27. marca 1996 je bil sprejet občinski proračun za leto 1996. Župan Pavel Rupar se ni strinjal s postavkami, ki so jih svetniki z amandmajem k proračunu potrdili na tej seji, zato je proračun zadržal. Zakon določa, da zadržan odlok lahko svetniki zopet potrdijo - to so storili na aprilski seji, 24.4.1996. Tako bo občinski proračun za leto 1996 objavljen, župan pa je napovedal, da bo sprožil ustavni spor o veljavnosti proračuna za leto 1996.

Očitno je, da se bodo ustavni sodniki veliko ukvarjali s tržiško občinsko upravo in tržiškim občinskim svetom, saj je to že drugi tak županov poseg - prvi je izpodbijanje veljavnosti poslovnika Občinskega sveta.

Kaj ko bi se raje vsi skupaj malo več ukvarjali z resničnimi problemi v našem mestu?

IZ VSEBINE:

UVODNIK - ZGODOVINSKI OBISK
TRŽIŠKI PRORAČUN SPREJET
ASTRONAVT S KORENINAMI IZ TRŽIČA
KONCERTI CAPPELLE M. I. GLINKA
KRAJI V TRŽIŠKI OBČINI

4. IZREDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA

je bila 27. marca 1996 v veliki sejni sobi Občine Trzič. Imela je le dve točki dnevnega reda: odlok o potrditvi zaključnega proračuna Občine Trzič za leto 1995 in predlog odloka o proračunu Občine Trzič za leto 1996. Zakaj je seja morala biti izredna, je znano le nekaterim. Se župan je pozneje priznal, da naj bi bila to napaka tajnika občinskega sveta, g. Žitnika. Le-ta naj bi bil v zamudi z zapisniki - zato je predlagal sklic izredne seje. Po njegovi (in samo njegovi!) razlagi zapisnikov rednih sej ni treba predložiti na izrednih sejah.

Kakorkoli že - občinski svet se je sestel ter v začetku najprej znova potrdil Poslovnik Občinskega sveta Občine Trzič, ki ga je župan zadržal. Za tak sklep je glasovalo 17 svetnikov, 2 svetnika sta se glasovanja vzdržala.

Zaključni račun za leto 1995 ni bil sprejet, saj je svet menil, da mora bilanco najprej pregledati nadzorni odbor, ki v naši občini niti teoretično (kaj šele praktično!) ni začel z delom.

K drugi točki dnevnega reda, proračunu za leto 1996 je bil vložen amandma skupine svetnikov, ki je delno prerazporedil sredstva v proračunu. Okoli 90% sredstev je ostalo nespremenjenih - svetniki pa so uskladili nejasnosti z gradnjo mostu (preveliki stroški zaradi ne dovolj racionalnih načrtov, niveleta moztu naj bi bila prenizka, itd.), preusmerili več denarja v obnovo in rekonstrukcijo cest, ipd. Tako spremenjen proračun je občinski svet sprejel, kljub odhodu občinske uprave in peščice svetnikov s seje.

13. REDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA

je bila 24. aprila 1996. Občinski svet je najprej prisluhnil realizaciji sklepov s strani Občinske uprave. 3 svetnikom, g. N. Ahačiču, I. Primožiču (Zeleni) ter D. Veterniku (SDS) so ponovno potrdili nezdržljivost funkcije svetnika.

ALI JE KAJ TRDEN MOST?

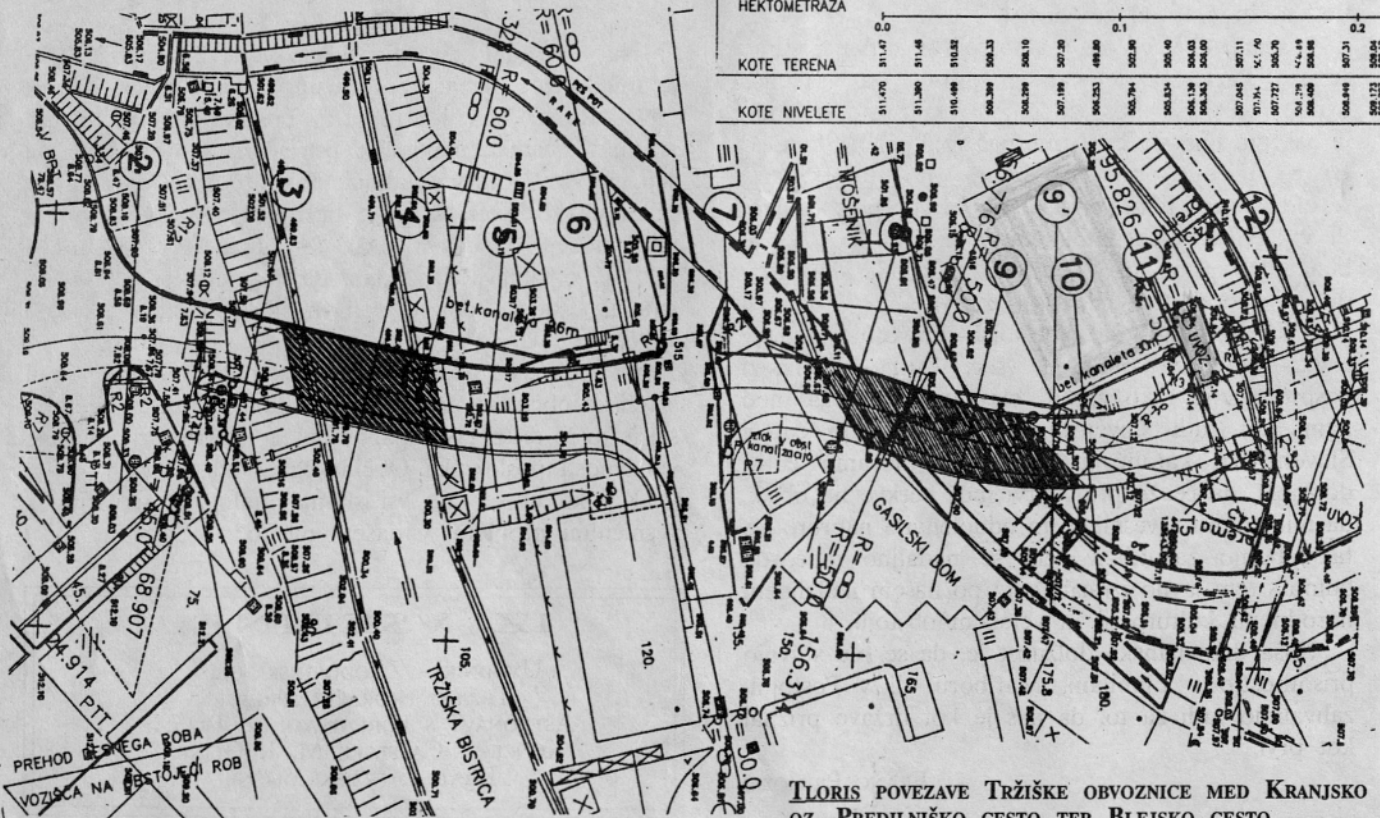
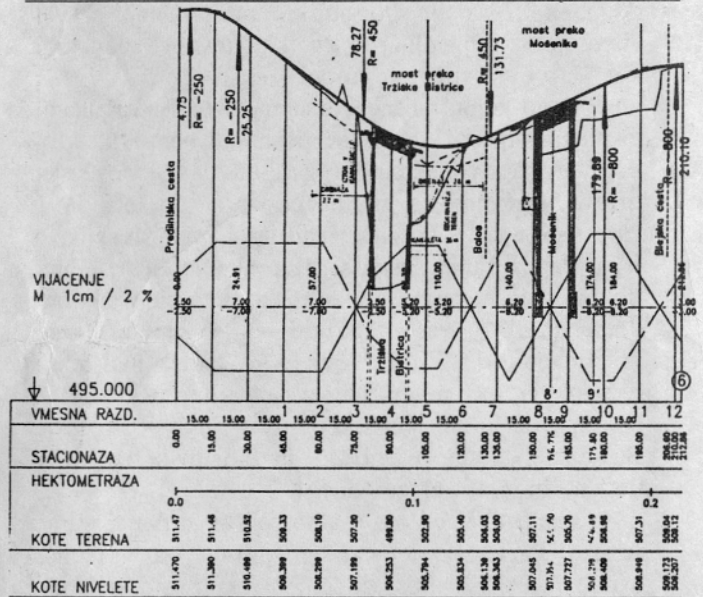
VZDOLŽNI PROFIL POVEZAVE TRŽIŠKE OBVOZNICE MED KRANJSKO OZ. PREDILNIŠKO CESTO TER BLEJSKO CESTO.

Omenjeni ao namreč ali zaposleni v Občinski upravi ali pa imajo njo sklenjene pogodbe o delu. Na izpraznjena mesta pridejo dr. Oto Kikel in dipl. ing. Marjan Dežman (Zeleni) ter Irena Šmitek-Pavkovič, pravnica (SDS) v promeru, da sprejmejo mandate. Če se s tem ne bodo strinjali, bodo na izpraznjena mesta prišli naslednji kandidati z omenjenih list.

V nadaljevanju se je svet zopet potrdil občinski Proračun za leto 1996, potem ko ga je župan najprej zavrnil. Sedaj Proračun 1996 velja, lahko pa ga Občinski svet tekom leta spremeni, če bo Občinska uprava predlagala spremembe, ki bi jih Občinski svet spoznal za upravičene.

Radiu Trzič je OS podal pobudo o rednejšem obveščanju s sej Občinskega sveta ter o delu odborov in komisij. Za novo predsednico Občinske volilne komisije je OS na predlog Komisije za imenovanje imenoval Zdenko Valjavec, dipl. iur.

Svet je sprejel tudi osnutek spremembe odloka o organizaciji občinske uprave, ob koncu seje pa so svetniki zastavili še nakaj vprašanj Občinski upravi (razsvetljava ulic, neprofitna stanovanjska zadruga naj ima sedež v Trziču, kdaj bo občinski praznik, sanacija razpokane hiše na Balosu 5, ureditev prometa v mestnem jedru).

TLORIS POVEZAVE TRŽIŠKE OBVOZNICE MED KRANJSKO OZ. PREDILNIŠKO CESTO TER BLEJSKO CESTO.

**KAKO SO PREDSTAVLJENI
KRAJI TRŽIŠKE OBČINE**

(3. nadaljevanje)

JELENDOL, v Jelendolu (770 m), jelendolski, Jelendolčani 156 preb.).

Razloženo in razpotegnjeno naselje v srednjih Karavankah leži v dnu doline zgornjega toka reke Tržiške Bistrice. Strma pobočja nad dolinskim dnom so porasla z gozdovi. Dolino na severu zapira ozek, dokaj enakomerno visok in okrog 10 km dolg greben Košute (Košutnikov turn, 2133 m), na jugu jo omejuje Konjščica (Javorče, 1667 m) na vzhodu pa skalnat greben Stegovnika (1692 m). V reko se iz nenaseljenih grap stekajo številni pritoki: Košutnik, Stegovnik, Zali potok, Dolžanka in manjši potoki. Ob glavnem sotočju v zgornjem delu doline je gozdarski zaselek Medvodje. Graščino Puterhof je dal leta 1893 postaviti tedanji lastnik gozdov baron Julij Born. Prenovljena graščina je bila leta 1944 požgana, leta 1966 pa ponovno obnovljena. (T.K.)

DOLINA, v Dolini (750 m), dolinski, Dolinci (84 preb.).

Razloženo naselje v srednjih Karavankah leži v ozki dolini zgornjega toka reke Tržiške Bistrice in na okoliških pobočjih. Južni del vasi s hišami med podornimi skalnimi bloki se imenuje Na jamah. Severneje je zaselek Zgornja Dolina, kjer se v Tržiško Bistrico izliva potok Kališnik. K vasi sodijo še samotne kmetije Kušpergar, Urh in Pinč, ki so slikoviti primeri karavanške gorske poselitve. Tržiška Bistrica se je južno od naselja zajedla v paleozojske plasti in je ustvarila kilometer dolgo slikovito Dovžanovo sotesko, znano po številnih in raznovrstnih fosilih. Prek zaobjedenih blokov iz kremenovega konglomerata, ki se lomijo s strmih zahodnih sten, reka ustvarja slapišče. Nad cestnim predorom slikovitost naravnega spomenika dopolnjujejo apnenčaste piramide. Skozi Dovžanovo sotesko vodi geološka transverzalna pot, ki je speljana od Spodnjega Jezerskega do Jesenic. (T.K.)

KOVOR, v Kovorju (511 m) kovorski, Kovorjani (653 preb.).

Urbanizirano naselje leži na kvartarnih terasah reke Tržiške Bistrice, nad njenim desnim bregom med Zvirčami in Loko, zahodno od ceste Podtabor-Tržič. V zadnjem času je povsem izgubilo nekdanjo podobo. Ima gručasto jedro, k njemu pa spadajo še zaselki Stagne, Strane, Graben in Brezovo. Skozi kraj teče potok Cikavec. Na zahodu se začenja višji svet z gozdom poraslih Dobrav. Kraj se omenja že med letoma 1050 in 1063, leta 1296 pa je že bil sedež župnije. Predhodnico župnijske cerkve sv. Janeza Krstnika je obdajal protiturški tabor, katerega ostanki so še vidni. Sedanja baročna cerkvena stavba je bila dokončana okrog leta 1740 in kasneje prezidana. Razvita je obrt. Večina prebivalcev je zaposlena v Tržiču in Kranju. Tu sta se rodila literarni zgodovinar Jože Pogačnik (19339 in smučarski skakalec Jože Šlibar (1934). (T.K.)

BREZJE PRI TRŽIČU, na Brezjah (670 m), breški, Brezjani (323 preb.).

Razloženo naselje z gručastim jedrom leži na južnem, gozdnatem pobočju jugovzhodnega dela Dobrče (1634 m), na stiku z Dobravami na jugu. Večji del kraja se spušča južno pod cesto Tržič-Begunje na Gorenjskem. Ob starem zvoniku so v 20. stoletju zgradili cerkev sv. Neže. Na vzpetini z imenom Vaško (1046 m) so našli ostanke prazgodovinske in poznoantične naselbine. Večina vaščanov je zaposlena v Tržiču. (T.K.)

ZVIRČE, v Zvirčah (498 m), zvirški, Zvirčani (347 preb.).

Urbanizirano gručasto naselje v severozahodnem delu Dobrav leži na terasi nad desnim bregom reke Tržiške Bistrice, zahodno od ceste Podtabor-Tržič, južno od Kovorja. Prislonjeno je ob vzhodni rob terciarnega gričevja. Med letoma 1961 in 1991 se je število prebivalcev več kot podvojilo, saj so v naselju številne nove hiše. Tu živi smučar Bojan Križaj (1957). (T.K.)

HUDO, na Hudem (550 m), huški, Hujani (65 preb.).

Razložena vas z gručastim jedrom leži na večji uravnavi sredi terciarnega gričevja na robu Dobrav, zahodno od Kovorja. Ob robu gozda rasejo stari, zavarovani pravi kostanji, ena najdebelejših dreves te vrste v Sloveniji. (T.K.)

HUŠICA, na Hušici (590 m), huški, Huščani (4 preb.).

Vasica treh domačij leži ob robu sredi gozda terciarnega gričevja Dobrav, ob cesti Brezje pri Tržiču-Hudo. Svet na konglomeratih v okolici je kraško preoblikovan; tu so številne vrtače. (T.K.)

POPOVO, na Popovem (570 m) popovski, Popovčani (21 preb.).

Gručasta vasica šestih hiš v prisojni legi jugozahodno pod Brezjami pri Tržiču leži v severnem delu terciarnega gričevja Dobrav, pod Dobrčo (1634 m). Domačije so preudarno postavljene ob robu večje uravnave, kjer so njive in travniki, te pa obkroža gozd. Pod naseljem je vrezal grapo potok Strašnik. (T.K.)

(se nadaljuje)

ASTRONAVT S KORENINAMI IZ TRŽIČA

Medtem ko je iz vesolja prispel prvi slovenski astronaut Ronald Šega, se pripravlja na polet v vesolje še drugi astronaut s koreninami s tržiškega območja. Gre za astronauta JERRYJA LINENGERJA. Iz tednika DRUŽINA povzemamo sledeč prispevek.

Po poročilih Slovenskega ameriškega raziskovalnega centra, december 1995 piše dr. Edi Gobec o drugem slovenskem astronautu Jerryju Linengerju in njegovih slovenskih koreninah. Iz daljšega angleškega članka povzemamo nekaj podatkov: Do zdaj sta znana dva ameriška astronauta s slovenskim poreklom, dr. Ronald Šega in dr. Jerry M. Linenger. Stari starši Jerryja Linengerja so bili priseljenci iz Slovenije. Linengerjeva stara mama Frances Pusavc še živi in je na pismo dr. Gobca odgovorila v lepi slovenščini. Rodila se je 1. aprila leta 1905 v DVORSKI VASI pri Begunjah in preživela mladost v Radovljici. Njen deklinški priimek je DOBRAVEC. Ko ji je umrl oče je bila stara komaj tri leta. Leta 1920 je skupaj z ovdovelo materjo prišla k teti (mamini sestri) v Chicagu. Tri leta kasneje se je v slovenski cerkvi sv. Štefana v Chicagu poročila z FRANCEM PUŠAVCEM, ki je prišel v Ameriko iz TRŽIČA. Franc je bil čevljarški mojster in je takrat odprl lastno trgovino in delavnico v Chicagu. Ena njunih hčera, Francka, se je poročila z uslužbencem ameriške telefonske družbe Donaldom W. Linengerjem, Američanom nemškega porekla. Jerry je eden njunih petih otrok. Kot je zapisala stara mama Frančiška Pušavc, si je Jerry vedno želel postati astronaut. Danes je znan kot eden najbolj izobraženih ameriških astronautov (ima dva doktorata in dva magisterija). Ves čas je deloval na projektih, povezanih s poletji v vesolje. V avgustu 1992 je bil med 2000 kandidati izbran za člana vesoljske ekipe Space Shuttleja, ki je bila izstreljena v vesolje 9. septembra 1994. Lansko jesen je bil Jerry poslan v Moskvo na učenje ruščine in trening za skupni polet ameriško-ruske posadke, ki bo poletela v vesolje letos. Svoji stari mami je pisal, da se redno vsako nedeljo udeleži maše, ki jo imajo kar na ameriškem veleposlaništvu v Moskvi. Jerryjeva stara mama Frančiška Pušavc piše v lepi slovenščini in ob koncu pisma dodaja, da je zelo ponosna na svojega vnuka.

Opomba: Ni odveč, če se bodo v Trziču pojavila ugibanja, kdo je še iz tržiške občine sorodstveno povezan z nekdanjim izseljencem in čevljarjem Francem Pušavcem iz Tržiča. Sledi o njem so mogoče še sveže. Če kdo kaj o tem ve, naj sporoči na naše uredništvo.

TURIZEM, KJE SE ZAČNE?

Mislím, da je za vse pomembno, da je kraj označen s primernimi obcestnimi tablami, kar pa za Podljudelj ne velja. Zaman boste na prehodu Ljudelj iskali tablo, ki bi seznanila popotnike o imenu kraja, vasi, zbudla pa bo tabla, ki pove koliko kilometrov je do Postojne. Tudi prav, samo najprvo poskrbimo za svoj kraj, zato mislim, da je že skrajni čas, da Podljudelj dobi primerne obcestne table tako iz ljudeljske kot iz tržiške smeri.

AN.

TURIZEM SMO LJUDJE!

S pomočjo Občine Trzič, gostišč TGT, Metka in Ankele, penzionov Lovca in Krašovec, lovišča Kozorog, Planinskega društva, planšarij, bistroja Školjka, trgovin Deševno in Tina, avtonege Tine, slaščičarstva Maja, tenisa Jezerc, motela TGT, vulkanizerstva Dovžan in tiskarstva Uzar iz Tržiča, so Krašovčevi s prijatelji in znanci pripravili majhno popotnico, ki je vsebovala podrobni načrt Podljudelja (kam se lahko zapeljete na dobro kosilo in večerjo, kam se lahko namenite peš, kje lahko prenočite, kje se lahko športno udeležujete, nakupite prehrano, očistite avto,...) in velikonočno jajce - pirh. Na načrtu se je bohotil posnetek z mogočno Begunjščico, ki zaključuje vas Podljudelj, katerega je napravil gospod Dani Zupan iz Tržiča.

Krst je podeljevanje "košaric presenečenja" na mejnem prehodu Ljudelj doživelo že lansko leto. Odziv je bil velik, saj je načrtov in pirhov zmanjkalo že na Veliki četrtak, zato so se letos odločili, da se bo letos število povečalo na 1000 komadov.

Turisti in ostali, ki so med prazniki, to je na Veliki četrtak in Velikonočni ponedeljek prečkali mejo, so "košarice presenečenja" dobili iz rok slovenske narodne noše. Pri pozornosti niso pozabili niti na promocijo naše majhne države Slovenije. Največjega navdušenja sta bili deležni najmlajši narodni noši, ki sta s svojo prisrčnostjo pripomogli k dobremu vzdušju in počutju ob vstopu v Slovenijo.

Turisti so bili zelo zadovoljni, o tem so govorili njihovi nasmejani obrazi in tople besede, ki so jih bile deležne narodne noše. Prijaznost in lep sprejem sta tista, ki lahko našo državo narediti še bolj turistično. Geslo, turizem smo ljudje, se vedno samo potrjuje.

PETRA ČARMAN - PODLJUBEJ

VEČERI TRŽIŠKIH RAZGLEDOV

Prvi večer s Tržiškimi razgledi je bil sredi aprila v Kulturnem domu v Lomu. Voditelj večerov dr. Janez Poklukar se je s svojim kolegom g. Nosetom predstavil v vlogi predavatelja. Večer je bil posvečen združništvu, še posebej pa prodaji izdelkov - zlasti medu.

Drugi večer Tržiških razgledov bo v petek, 10. maja 1996 ob 18. uri v veliki sejni dvorani Občine Trzič. Na sporedu bodo zdravstveni nasveti letno prehodnega časa. Prisluhnili bomo tematiki o zdravnih učinkih čebelarskih proizvodov ter nasvetom splošnega zdravnika.

PRIPOMBE K PREDSTAVITVI
TRŽIČA V KRAJEVNEM
LEKSIKONU SLOVENIJE

(objavljeno v februarski številki)

Na povabilo bralcev, da lahko dajemo pripombe, smo se omejili samo na Tržič in izmed mnogih zbrali le nekaj dopolnil za Krajevni leksikon Slovenije.

1. *Naselje Tržič* se omenja prvič že leta 1320 z latinskim imenom Oppidum novum in z nemškim poimenovanjem Neymarkel in Neymarckhtl.

2. *Srednjeveški grad Neuhaus* je 1811 pogorel, sedanjega pa je po tem požaru dal sezidati grof Josip Radecky in sicer malo stran od pogorišča. Temu maršalu je bil Tržič tako pri srcu, da si je 1798 v njem izbral ženo in kupil grad Neuhaus. Grof je želel gospodarsko pomagati Tržiču z gradnjo fužin in pilarne, dal pogozditi Kamnek, začel z ovčjerejo, podpiral šolo, dajal revežem itd., vendar vsega finančno ni zmogel. Kot vojak je bil veliko odsoten. V Tržiču je gospodoval od l. 1807 do 1819 in če ga vojna vihra ne bi klicala v vojaško službo, bi bil ostal za stalno v Tržiču. Tržičani so lahko ponosni, da je bil tako slaven mož dvanajst let njihiv sotrzan, v najtežjih časih pa njihov sotrpin.

3. Pri informacijah o *nastajanju industrije* je treba omeniti, da so proti koncu 19. stoletja začeli prihajati v Tržič tuji gosodarstveniki z velikim kapitalom in svojimi strokovnjaki gradili industrijo, kar je bilo za napredek Tržiča zelo koristno. Domačim gosodarstvenikom pa je kljub dobrim kadrom manjkalo financ, tako da so se na vrh prebili le najbolj podjetni kot npr. fužinarja Ahačič in Globočnik, Pollaki in v čevljarški industriji Ribničan Kozina roj. 1876. Ta slovenski gosodarstvenik je dal zgraditi priznano tovarno PEKO, z njo preživljal uspehe in neuspehe in krize in 1930 nenadoma umrl za skrivnostno zastrupitvijo.

4. *Panz pl. Lambert* roj. 1835 v Tržiču, umrl 1895, je bil junak železarsko tehniške zgodovine in dolgoletni tehnični ravnatelj Kranjsko industrijske družbe (KID). Odkril je nov način pridobivanja feromangana, kar je bil pomemben izum za železarstvo Evrope. S tem postopkom je rešil jeseniške fužine zloma. Na Jesenicah se podeljuje zaslužnim strokovnjakom s področja železarstva Panzova plaketa.

5. *Anton Lehrman*, roj. 1876 je živel nekaj let v Tržiču, v Bistrici. Bil je začetnik strokovnega gojenja malih živali in o tem napisal prva strokovna navodila. Znane so Lehrmanove plakete.

6. Tržičan *ing. Viljem Pollak* (1843-1910) je gradil železniške proge in predore (anatolsko železnico v Turčiji, proge Split-Sibenik in Beograd-Niš).

7. *Jelenc Ferdinand*, roj. 1886, ravnatelj v Rogaški Slatini, je napisal učbenik o serviranju, ki je bil zelo pomemben v gostinstvu za hotelsko delo.

8. Tudi kulturno znanstveni delavci imamo lepo paletu Tržičanov, od teh bomo našli samo nekatere:

- *Simon Tadej Volbenk Grohavar*, živel od 1710-1774, je bil sin kosarskega mojstra. Poznan je kot slikar miniatur in proslavil se je s slikami v matici Dizmove bratovščine;

- *Ignacij Holzapfel*, živel od 1799-1868, je pisal pesmi, ki so izšle v Čbelici, kot dobrotnik je dal veliko volilo za ustanovitev ljubljanske gluhonemnice;

- *Karel Klinar*, duhovnik, živel od 1836-1923, je ustanovil prvo pevsko društvo, pisal posvetne in cerkvene pesmi, ustanavljal pevstva ter delal za tabore;

- *Peter Hicingar*, duhovnik, živel od 1812-1867, je slovenski in nemški pisatelj in zgodovinar; najraje je pisal slovensko cerkveno zgodovino, bil je delaven na polju znanosti;

- *Viktor Kragl*, živel od 1883-1951, je spisal kroniko tržiške župnije;

- *Jernej Kogoj* ali jezuit oče Damijan, živel od 1897-1983 v observatoriju v Ksari - Libanon; bil je svetovno znan seimolog in večletni predsednik evropske komisije seizmologov, njegova znanstvena dela so pisana v francoščini, strokovno je obdelal 254 potresov;

- *Dr. Malka Šimec*, živel od 1893-1960, socialni higienik v Ljubljani, je bila prva akademsko izobražena Tržičanka in napisala knjigo Zdravstveni nasveti za družino in dom;

- *Dr. Tone Pretnar*, roj. 9. avg. 1945, umrl prerane smrti 16. nov. 1992, je bil slavist, literarni zgodovinar, verzolog, prevajalec in docent na Filozofski fakulteti, poučeval je tudi na Poljskem kot lektor;

- *Phar. dr. Bohuslav Lavička* - Čeh, roj. 1879 in je kot lekarnar živel od 1911 v Tržiču, ustreljen v Kovorju 1942 kot talec, znan kot zbiralec lekarniških posod in druge lekarniške opreme, imel je bogato knjižnico (danes je oboje v Leku) redkih starih knjig s področja zdravilstva, filozofije itd.

To so samo nekateri podatki in pripombe s katerimi bi se lahko obogatili, sedaj navedeni skopi podatki o Tržiču, v Krajevnem leksikonu Slovenije.

M. M. PETEK

NAŠE ZAVAROVANE RASTLINE
(ZECH HELI)

Kaj kmalu bo spet pomlad in narava se bo odela v najlepše cvetove. Veliko nas je takih, ki imamo cvetje od srca radi. Zato se dogaja, da ga radi tudi trgamo in odnesemo domov. Zlasti dekleta rada sežejo po cvetovih, pa se verjetno ne zavedo, da jih ne smemo trgati po mili volji. Včasih hodim po gorah in srečam ljudi, ki nabirajo rože že ko se vzpenjajo v planine. Te rožice gotovo ne bodo preživele vašo vrnitev domov in bodo kaj kmalu klonile glavice. Ovele pa ne boste nesli domov, zato jih boste gotovo zavrgli. Poglejte in zamislite si, kako ste bili očarani nad njihovo lepoto predno ste jih odtrgali. Po vsej verjetnosti bi se jih razveselil tudi tisti, ki prihaja za vami. Pa ste ga ob to radost opeharili. In na ta način so vas včasih po vsej verjetnosti opeharili tudi drugi. Zakaj ne bi pustili cvetlice živeti? Cvetja pa tudi ob vrnitvi v dolino oz. domov nikar ne trgajte, zlasti če veste, da ne boste še tako kmalu doma.

Poznamo tudi nekaj rož in rastlin, ki so z zakonom zavarovane in jih ne smemo trgati. S temi bi vas rad seznanil v današnjem prispevku. V oklepaju je navedena letnica,

ko je bila sprejeta zaščita.

- *Lepi čeveljc* (*Cypripedium calceodus*), raste tudi pri nas in je naša največja orhideja. To je zelnata trajnica od 15 do 60 cm visoka in cveti v mesecu maju, juniju in juliju. Je temnovijoličasta (cvetni listi) in živo rumen čeveljc.

- *Dišeči voljčin* (*Daphne cneorum*), je voljčinovec - zimzeleni grmiček ponekod do 40 cm dolg in cveti v mesecu aprilu in maju. (1922), (se nadaljuje)

BODIMO ENOTNI V RAZLIČNOSTI

Pogovor z docentom
dr. Janezom Poklukarjem

Dr. Janez Poklukar bo letos vodil po nekaterih tržiških krajih VEČERE TRŽIŠKIH RAZGLEDOV. Vodil bo razgovore o trenutni, predvsem krajevni problematiki. Tržiški razgledi pa bodo razgovore in problematiko spremljali in dogajanje opisali.

Ali se lahko na kratko predstavite?

Zaposlen sem na Kmetijskem inštitutu Slovenije z glavnim sedežem v Ljubljani. Kot znanstveni delavec sem zadolžen za strokovno in raziskovalno delo na področju čebelarstva v Sloveniji. Lahko rečem, da je delo zelo zanimivo in da sem se ob reševanju vsakodnevnih nalog naučil mnogo drugih stvari, ki so zelo uporabne v vsakdanjem življenju. Z družino živim v Seničnem. Sem pa priseljen iz bližnje okolice, iz Žej pri Naklem.

Vaše poklicno delo je verjetno zahtevno...

Osebnostno mislim, da stopnja osebne izobrazbe ni v nobeni posebni povezavi z genialnostjo ali vzvišenostjo nad ostalimi ljudmi. Res je potrebna neka osnovna nadarjenost, za končni rezultat potrebuješ še veliko osebno prizadevanje in precej sreče, oziroma ugodnega spleta okoliščin. Poznam kar precej kolegov, doktorjev znanosti. Večina so to preprosti ljudje. Ni jim potrebno ustvarjati neke umetne vzvišene distance, ker njihovo delo govori samo po sebi. Mene osebno običajno v kočljivih situacijah vedno reši preprosta kmečka logika.

Glede mojega dela pa vam lahko rečem, da v njem zelo uživam. Skoraj vsak dan se srečujem z neznankami, z vprašanji, kako rešiti določene dileme. V veliki meri uporabljam moderno informacijsko tehniko. Imam to srečo, da s svojimi sodelavci delam na odbiri naše svetovno znane kranjske čebele. Iz tega je moje delo zelo zanimivo tudi za mednarodno javnost. Veste, pri odbiri domačih živali, še posebej pri selekciji čebel kar hitro prideš do meje, ko ne moreš več s polno gotovostjo reči, kako naprej. V takih primerih ti lahko določena znanstva zelo koristijo. V številnih srečanjih so strokovne diskusije kar vroče. Kljub strokovnim razhajanjem pa smo zasebno vsi dobri prijatelji.

Pri vašem delu imate verjetno precej stikov z običajnimi ljudmi...

Slovenija pa je s svojimi naravnimi danostmi nasploh svetovni fenomen. Tako izrazite naravne razlike so navsezadnje vplivale tudi na naše ljudi, saj se na malem prostoru, ki ga lahko prehodiš po dolgem v parih dneh, zvrstimo vsi Slovenci od Prekmurcev do Primorcev. V več letih dela z ljudmi si pridobiš neki posebni sedmi čut, kako nevsiljivo pristopiti k neznancu in si ga pridobiti za prijatelja. S ponosom lahko rečem, da mnogim kočljivim situacijam navkljub v dvajset let dolgi poklicni karieri nisem sprt z nobenim človekom.

Pri tem upoštevam dve stari preizkušeni načeli - prvo, ko ne veš kaj storiti, ne stori ničesar in drugo, da si sovražnika pridobiš zelo hitro, pravega prijatelja pa zelo težko.

Kako pa se vključujete v življenje v domači okolici?

Kdor me pozna ve, da v prostem času nikogar ne posiljujem s svojo stroko in da se znam dobro živeti v vsako družbo. Dela sem navajen od mladih let, tako v prostem času rad kmetujem in pomagam ohranjati kulturno krajino okrog doma. Od zadnjih občinskih volitev sem član občinskega odbora za gospodarstvo in finance, sem tudi član občinskega odbora SKD.

Kot član občinskega odbora za gospodarstvo in finance verjetno poznate nezavidljivo stanje tržiškega gospodarstva...

Mnogo smo že razpravljali o našem nezavidljivem stanju. Večinoma govorimo o za gospodarstvo obrobni problemih, o sami gospodarski problematiki pa brž ugotovimo, da smo skoraj brez moči. S tako skepsjo pa se osebno ne strinjam. Zdi se mi, da občani Tržiča ne znamo izkoristiti svojih prednosti. Imamo neki manjvrednostni kompleks - naše tovarne so v neprijetnem stanju životarjenja in propadanja, širi se medsebojna nestrpnost in nevoščljivost. Po drugi strani pa se iz tržiškega konca vsakodnevno vijejo kolone osebnih vozil v smeri proti Ljubljani. V tem ni nič slabega. Slabo je le to, da beg možganov v sosednje občine bolj malo koristi našemu lokalnemu gospodarstvu. Povsem razumljivo je, da potem kar tekmujejo pri ugotavljanju krivcev za tako porazno stanje in da pri tem kaj hitro zaidemo v verbalno obsojanje drugače mislečih. S tem pa nevede postajamo enaki osebam, ki so zakriville današnje stanje.

Porazno je, da se naši pogovori sučejo le okoli tem, kot na primer kdo je sprivatiziral tovarno, kdo krade družbeno premoženje, kako plačujejo privilegirance, kdo se bo osebno okoristil itd. Razumljivo je, da bo v takih razmerah tudi delavec vzel pravico v svoje roke in začel s stavko ali tihim bojkotom na delovnem mestu. Skratka - pogovarjamo se večinoma o delitvi denarja, in ne kako bomo delali. Politiziramo podolgem in počez, govorimo o visoki in vsakdanji politiki, pri tem pa pozabljamo na bistveno - na osebno poštenost. Pošteni občani pa bi radi delali in seveda dobili za delo primerno plačilo.

In kje Vi vidite rešitev problemov?

Mislim, da je rešitev le in samo v naših glavah. Vsak od nas lahko dela v dobro našega kraja 24 ur na dan, če je seveda ustrezno motiviran. Vsak od nas ima pravico do lastnega mišljenja in do političnega prepričanja. Naloga vodilnih v občini in v gospodarstvu pa je ustvarjanje takega vzdušja, ki bo pomagalo združiti pozitivno naravnane ideje in prizadevanja vseh nas k skupnemu cilju, to je ponovni gospodarski oživitvi našega kraja. Iz tega vidika tudi pozdravljam nedavno odločitev večine občinskih svetnikov o spremembi letošnjega občinskega proračuna v želji, da se tudi na občinskem nivoju bolj upošteva nezavidljiva gospodarska situacija in da se nekaj stori za končanje gospodarske krize. In še to - mnogo Tržičanov je zaposlenih na zelo pomembnih delovnih mestih v republiki in v stroki. Če bomo pametni, nam lahko brez velikih težav pomagajo. Bo pač potrebno preseči naše vrtičkarstvo.

KEGLJAŠKE NOVICE

TRIM LIGA

Kot sem že v našem prvem oglašanju poročal v Tržiških razgledih, Kegljaški klub Ljubelj Tržič ne goji samo tekmovalnega športa, temveč daje tudi velik poudarek rekreativnim tekmovanjem.

Prva taka oblika je prav gotovo popularna Trim liga, ki že poteka in za katero se je v letošnjem letu prijaviło 12 moških in tri ženske ekipe.

Po 5. krogu, kolikor jih je že odigranih, je stanje na lestvicah naslednje:

Ženske	Točke	Posam. - točke
1. Obutev PEKO	4	10 - 2
2. Društvo upokojencev	2	5 - 7
3. Komerciala PEKO	0	3 - 9
Moški		
1. A je to Pr' Slug	8	24 - 6
2. Trio - ribice	8	19 - 11
3. Plošče	8	19 - 11
4. Društvo upokojencev I.	8	18 - 12
5. BPT	6	18 - 12

ODPRTO PRVENSTVO TRŽIČ
96 OD 18.4. DO 28.4.1996

Nekako za zaključek tekmovalne sezone KK Ljubelj organizira vsako leto Odprto prvenstvo Tržiča. Letošnje peto po vrsti je še prav posebno bogato po kvaliteti nastopajočih, saj je za to tekmovanje prijavljenih 190 najboljših kegljačev iz Slovenije ter kompletna slovenska in hrvaška reprezentanca, ki sta v sklepnih pripravah za svetovno prvenstvo, ki bo meseca maja v Pragi. Slovenska reprezentanca je aktualni svetovni prvak in bo ta naslov branila že drugič.

Po prvi tretjini je razpored 10 najboljših naslednji:

1. Urbanc Boris	Iskra Emeco	976
		<i>novi rekord kegljišča</i>
2. Mušanič Mario	Hrvaška	959
3. Jezeršek Srečo	EP Commerc Jesenice	956
4. Ukalovič Luka	Hrvaška	954
5. Bučsk Cvitan	Medveščak Zagreb	952
6. Turk Bojan	Gorica - Tekstina	939
7. Juvančič Janez	S. Jenko	937
8. Curk Stojan	Gorica - Tekstina	934
9. Založnik Tone	Proteus Liv	925

Glavni pokrovitelj tekmovanja je Občina Tržič.

Zahvaljujemo se številnim sponzorjem za pomoč. Ker pa še niso vsi zbrani, bodo objavljeni v naslednji številki glasila.

DRAGO KODER

VELIKONOČNA
TURNEJA ZBORA
CAPELLA M. I. GLINKA

V dneh od 6. do 20. aprila je v Sloveniji gostoval ruski zbor Capella Mihail Ivanovič Glinka iz Sankt Petersburga. K nam je prišel na povabilo *Združenja prijateljev umetnosti LUMEN* iz Tržiča, ki ga je ustanovil pred tremi leti Dr. Silvester Novak, duhovni pomočnik v Tržiču. Skupaj z glasbenim producentom prof. Ninoslavom Verberjem, koproducentom ing. Nikolom Mikovičem ter s finančno pomočjo generalnega pokrovitelja Termoelektrarne Šoštanj in ostalih pokroviteljev ter donatorjev so v Slovenijo pripeljali enega najboljših romantičnih zborov na svetu. Tržiški koncert, ki je bil 20. aprila so omogočili Romatex Tržič in TGT Tržič. Pred tem je bil v sredo, 10. aprila v Restavraciji Raj tudi sprejem za pevce in vodstvo zbora, ki ga je pripravil ZKI Tržič. Lumen je takrat gostom iz Rusije podaril veliki barvni televizor, TGT pa videorekorder.

Akademski zbor M. I. Glinka je že stoletja veselje in ponos ruske glasbe. Začetki zbora segajo v leto 1476, ko je veliki moskovski vojvoda Ivan III. za potrebe Cerkve in države ustanovil Zbor vladarjevih diakonov. Zbor je bil tesno povezan z vladarji in je bil nepogrešljiv na dvoru, pri bogoslužju, itd. Zbor vodi Vladislav Černušenko, rektor konzervatorija v Sankt Petersburgu.

V Slovenijo so prišli z enotedenske turneje po Nizozemski, njihov zadnji, tržiški koncert pa je bil že 27 po vrsti - peli so 27 večerov zapored, brez prestanka. Tako kot je bila na tržiškem koncertu polna farna cerkev, tako menim, da ni bila polna še nikoli. Organizatorji so ostali pred dilemo: pustiti v cerkev samo toliko ljudi, kot je sedežev in s tem pustiti pred vrati še ostale navdušence, ki so prišli iz vse Slovenije ter iz zamejstva. Ob koncu in med koncertom so domala vsi pozabili na gnečo, saj je bilo duhovno in umetniško bogastvo, ki so nam ga podali pevci iz Rusije res nepozabno. Tudi sami so izjavljali, da topline naših ljudi ne bodo pozabili, saj so bili drugod sprejeti bolj hladno, bolj neprizadeto.

Člani zbora so med svojo turnejo po Sloveniji in avstrijskem Koroškem prebivali v podljubeljski dolini: v gostiščih TGT, Ankele in Meta. Od tam so hodili tudi na krajše izlete po Sloveniji, zadnji dan turneje pa so imeli skupaj s člani CPZ Ignacij Hladnik Tržič tudi piknik na kamping prostoru v Podljubelju.

Menda se vrnejo na turnejo po Italiji, Avstriji in Sloveniji jeseni prihodnjega leta. Vsekakor bodo njihovi koncerti tudi takrat razprodani.

VIP

**DELO KOMISIJE
ZA POVOJNE POBOJE IN
TOVRSTNE NEPRAVILNOSTI**

Sedanja komisija je imela dosedaj dve seji. Na prvi so pripravili predvsem razpis za prijavo raznih primerov, na drugi pa so že tudi razpravljali o posameznih prijavljenih primerih in načrtali pota za možne rešitve. Domenili so se tudi za ponovitev razpisa prijav. Za konec meseca aprila načrtujejo že tretjo sejo.

IZLET

Klub seniorjev SKD Tržič prireja v ponedeljek, 6. maja 1996 izlet na Koroško. Na sporedu bo najprej ogled kulturnega središča v Tinjah. Ob vrnitvi bodo še postanki za nakupe.

Odhod: - 12:00 Križe, 12:10 Tržič, 12:20 Kovor, 12:25 Bistrica, 12:30 Podljubelj

Prijave po telefonih: Tržič 53 016, Križe 57 460, Kovor 57 449. Ob prijavi dobite še ostale informacije.

PROCESIJA V TRŽIČU

Vsako leto se velikonočne procesije udeleži več ljudi. Letos so jih v glavni farni cerkvi naštel najmanj 410. V soboto, 4. maja ob 17. uri pa bo tradicionalna Florjanova procesija. Sodelovala bodo gasilska društva iz Tržiča, godba na pihala in ostali udeleženci. Prvič v zadnjem času bo potekala tudi po glavni tržiški ulici - Trgu svobode.

OLTAR SV. FLORIJANA V FARNI CERKVI V TRŽIČU

**30-LETNICA POBRATENJA
TRŽIČA**

Z STE MARIE AUX MINES

Aktivnosti za letošnji jubilej bo več. Med drugim bo osrednja prireditev v Tržiču 6. julija 1996 ob priliki podelitve odlikovanja župana Paula Baumana z visokim državnim odlikovanjem.

MINERALI

LETOS ŽE ŠTIRIINDVAJSETIČ

Organizatorji so za letos pripravili že okvirni program letošnjih prireditev. Te bodo potekale tri dni z začetkom 10. maja 1996.

**VLOŽEN ZAKON
O ZNIŽANJU PRISPEVKOV**

Poslanka Jana Primožič je že izpolnila obljubo in v parlamentarni postopek vložila predlog zakona o znižanju prispevkov za socialno varnost za tekstilno in usnjarsko - predelovalno industrijo. To bo vsaj delno pomagalo razreševati pereče stanje v Peko.

**KNJIGA O MAUTHAUSNU NA
LJUBELJU**

Še pred dobrim mesecem je bila v Glasbeni šoli v Tržiču predstavitev knjige z zgodovinskimi dogodki na našem področju, ki govori o medvojnih dogodkih gradnje ljubeljskega predora. Knjiga pod avtorstvom Janko Tišler/Jože Rovšek ima naslov: *Mauthausen na Ljubelju, Koncentracijsko taborišče na slovensko avstrijski meji*

Knjiga ima namen prikazati dogodke tistega časa, jih osvetliti in vsaditi v spomin. Iz preproste želje, da se tak "Ljubelj", krut, mračen in ubijalski, ne bi ponovil nikjer in nikoli več. Knjiga je dobro podprta z dokumenti.

PRENOVLJENA SHP

V petek, 19. aprila 1996 je bila otvoritev obnovljenih prostorov Slovenske hranilnice in posojilnice v tržiški stolpnici.

BERGANTOV MEMORIAL

V torek, 23. aprila 1996 je bil po ulicah Tržiča tradicionalni tek v spomin tragično preminulega tržiškega športnika Berganta.

**TEŽAVE V VODSTVU
OBČINSKEGA RDEČEGA KRIŽA**

Med drugim smo zasledili, da so težave zaradi odstopov, nesoglasij, statutarnih nejasnosti in nepravilnosti v vodstvu organizacije. 11. aprila pa ni bila sklepčna še seja območnega odbora v Tržiču. Sicer pripravljajo razne dejavnosti, med drugim tudi krvodajalsko akcijo.

**TEŽAVE
Z OBČINSKIM PRORAČUNOM**

Zaradi dokazov, da je novi most čez Tržiško bistrico prenizek, in da bi bilo potrebno bodisi odstraniti rake bodisi nadvišati obstoječi novi most, je večina svetnikov mnenja, naj se z gradnjo počaka. V poročilih županstva, ki so izšla v medijih, se o zadregi še kar ne govori. Jasno pa je, da je pogoj za nadaljevanje gradnje poprejšnje razčiščenje problematike, ki so jo zakuhali projektanti in še kdo drug.

**TRŽIŠKI
RAZGLEDI**

TRŽIŠKE RAZGLEDE IZDAJA OO SKD TRŽIČ. ČASOPIS JE VPISAN V EVIDENCO JAVNIH GLASIL, KI JO VODI URAD VLADE ZA INFORMIRANJE POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 1174. UREJA UREDNIŠKI ODBOR. GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: JANA PRIMOŽIČ. NASLOV UREDNIŠTVA: UREDNIŠTVO TRŽIŠKIH RAZGLEDOV, P. P. 141, 64290 TRŽIČ. TELEFON UREDNIŠTVA: 064/53 016. CENA POSAMEZNE ŠTEVILKE 40,00 SIT. RAČUNALNIŠKI PRELOM: ASTRUM D.O.O., TRŽIČ • TISK: TISKARSTVO UZAR, TRŽIČ. NAKLADA 1.500 IZVODOV.